

DE BASIS

Hoe kom je tot kaders voor je mediagebruik?

Een christen baseert zijn mediawijsheid niet in de eerste plaats op wetenschappelijke bevindingen of op waarschuwingen van neurologen, maar op Gods Woord en Zijn wil met ons leven. Denk je als christen na over wijs mediagebruik, dan heb je een aantal fundamentele vragen te beantwoorden. De meest basale daarvan gaat over het participeren in de onlinewereld. Kun je als christen gebruikmaken van technologie – de digitale technieken en innovatieve toepassingen in je leven – met een beroep op de Bijbel? Dat is nog niet zo makkelijk te bepalen, omdat de technologie heel veel omvat. Er zijn grote, overkoepelende ontwikkelingen, zoals de opkomst van internet en het gebruik van kunstmatige intelligentie (AI). Maar er zijn ook de specifieke toepassingen, zoals de video-streamingsdiensten en de Bijbel-app op je smartphone. Hoe ga je met al die verschillende vormen van technologie om als christen? Enkele overwegingen die je kunnen helpen bij het formuleren van kaders in je mediagebruik.

1. ONTWIKKELEN IS EEN SCHEPPINGSGAVE

Genesis 2 vertelt het wonderlijke verhaal van de schepping van de mens. God maakt uit niets een mens: Adam. Adam mag wonen in de hof van Eden en God geeft hem een belangrijke opdracht mee. Hij moet de hof van Eden bebouwen en bewaren. Samen met Eva mag Adam de hof door-ontwikkelen. En dat terwijl de hof van Eden volmaakt geschapen was. God had het water en het land, de bomen en de struiken, de vissen en de vogels gezien en dat alles ‘zeer goed’ genoemd (Gen. 1:31). En wat zeer goed is bij

God, is volmaakt goed. Toch moest Adam doorontwikkelen en uitvinden. Dat is een opmerkelijke opdracht. Het feit dat Adam deze opdracht kreeg terwijl de aarde nog perfect was en terwijl hij nog zonder zonde was, laat zien dat ons verlangen om (technologie) te ontwikkelen onderdeel is van de schepping. Het maakt deel uit van Gods beeld dat Hij in ons legde. De volmaakte Schepper, Die alles maakte uit niets, gaf ons de mogelijkheid én de opdracht om nieuwe dingen te maken met grondstoffen en hulpmiddelen. Het ontwikkelen en uitdenken van techniek en technologie is dus niet verkeerd – het is juist onze taak.

2. DE TECHNOLOGIE IS ONLOSMAKELIJK VERBONDEN AAN ZONDEN

God gaf de opdracht tot het ontwikkelen en uitvinden mee in een volmaakte wereld. De realiteit is dat we deze opdracht sinds Genesis 3 moeten uitvoeren met een zondig hart en in een zondige wereld. In veel gevallen zijn de techniek en technologie die wij ontwikkelen onlosmakelijk verbonden aan ons zondige bestaan. We hebben kleding nodig als bescherming tegen de kou, gereedschappen gebruiken we omdat we in het zweet van ons aangezicht ons brood moeten eten (Gen. 3:19,21). Heel vaak zijn concrete gevolgen van de zondeval ook een aanjager van nieuwe ontwikkelingen. Apps voor gewichtsverlies worden uitgedacht om overgewicht tegen te gaan, nieuwe medicijnen worden ontwikkeld om ziekten af te remmen. Die nieuwe ontwikkelingen stemmen ons hoopvol. We ervaren dat ze de gevolgen van de zonden tegengaan en ons leven verbeteren. Hadden we eerst veel last van tegenwind op de fiets, de elektrische fiets heft dat ongemak op. Totdat we beseffen dat ook deze uitvinding zijn zwakten heeft. Want hoe komen we nu nog aan genoeg lichaamsbeweging? En wat doen we met de vele accu's die jaarlijks kapotgaan? Zelfs alles wat we maken en uitdenken gaat gebukt onder de gebrokenheid van deze wereld. We worden moe van alles dat kapot kan en ervaren onze beperktheid. Waren we eerst druk met de uitvinding van het internet, vandaag de dag worden er apps ontwikkeld om onze overmatige schermtijd in te perken. We hebben onze handen vol aan onze zelfontworpen technologie. Het is terecht dat een christen daarom geen grote verwachtingen heeft van de technologie. En ook niet van zichzelf als gebruiker – dat is de gebroken realiteit.

3. TECHNOLOGIE WORDT UITGEDACHT MET EEN GOED OF SLECHT DOEL

Als je nadenkt over hoe je de technologie tegemoet treedt als christen, is het goed om te letten op het doel van de toepassing. Met welke bedoeling is deze app uitgedacht of wat wil deze ontwikkeling teweegbrengen? Apps voor het delen van pornografie hebben een verderfelijk doel in zich. Terwijl websites voor meer groen in je tuin met een prachtige bedoeling zijn ontworpen. Technologie die met een mooi doel is uitgedacht, kan jou positief beïnvloeden. Het kan je motiveren of helpen, inspireren of informeren. Toepassingen die een slecht doel in zich dragen, verleiden je tot zonden. Die trekken je mee in roddelen over anderen of in het kijken naar verwrongen seksualiteit. Merk je dat bepaald mediagebruik daarvoor gemaakt is of je daartoe aanzet, breek er dan direct mee.

4. TECHNOLOGIE WORDT GEBRUIKT OP EEN GOEDE OF SLECHTE MANIER

Niet alleen de bedoeling van de makers bepaalt of je een app, apparaat of toepassing positief kunt noemen, ook het gedrag van de gebruikers speelt daarin mee. Op twee niveaus wordt dat duidelijk. Allereerst is er het niveau van de toepassing, die goed of slecht gebruikt kan worden. Een socialmediaplatform kan ingezet worden om te communiceren maar ook om complottheorieën te verspreiden. Een onschuldige game kan kinderen ontspanning bieden, maar het kan ook een voertuig van kinderlokken worden. Een informatiesite kan veel kennis meegeven, maar ook het doelwit worden van hardnekkig fake news. De bedoeling van de app, game of website wordt dan ingehaald door negatieve praktijken. Daarnaast is er het niveau van de mediagebruiker, die goed of slecht mediagebruik laat zien. Een tablet is een mooie uitvinding, maar als iemand er eindeloos achter zit, dan wordt de technologie alsnog op een verkeerde manier gebruikt. Een webshop voor tuinartikelen kan heel helpend zijn, maar als je er begerig van wordt, gebruik je hem alsnog op een negatieve manier. De opbouwende bedoelde technologie wordt dan op een afbrekende manier gebruikt. In het beoordelen van een technologische toepassing is het belangrijk om die realiteit mee te wegen.